

Metodologia monitorizării efectivelor de iernare a păsărilor răpitoare și al sfrânciocului mare

1. Timpul observațiilor:

- a. Se fac două ieșiri pe teren în fiecare iarnă pe traseul selectat: primul între **29 noiembrie-12 decembrie, a doua între 7-20 februarie**.
- b. Observațiile se efectuează între orele 9-16.

2. Zona monitorizată:

- a. Observațiile trebuie efectuate pe trasee.
- b. Alegerea traseelor se face **împreună cu coordonatorul** de proiect.
- c. Recomandăm ca traseul selectat să fie **bine delimitat** ca să fie posibilă parcurgerea lui și de alte persoane (de ex. o porțiune de râu sau drum). Este recomandată înregistrarea track-ului de GPS în cursul primei ieșiri.
- d. Lungimea traseului ales trebuie să fie cel puțin **5 km**, dar preferabil de 8-10 km.

3. Observațiile:

- a. Observațiile trebuie realizate de **1-3 persoane**.
- b. Parcurgerea traseului stabilit se face **pe jos**.
- c. Observațiile se efectuează pe **vreme favorabilă**, astfel nu se fac ieșiri pe timp cețos, în timpul căderilor de zăpadă densă, în ploaie sau vânt puternic.
- d. Fiecare **pasăre răpitoare de zi, ciuful de câmp (*Asio flammeus*) și sfrânciocul mare (*Lanius excubitor*)** trebuie notată în formular.
- e. Sunt binevenite și datele despre **celelalte specii** de păsări observate, de cele mai multe ori acest lucru putând fi relativ ușor de realizat pe lângă numărarea speciilor țintă. Recomandăm notarea tuturor speciilor observate (listă completă de specii) cu un număr estimat de exemplare observate.
- f. Parcurgerea traseelor durează de obicei mai multe ore (2-4). Din acest motiv, dacă folosiți una dintre aplicațiile mobile, recomandăm realizarea **mai multor liste complete de specii**. Recomandăm reînceperea listelor aproximativ după o oră de observații.
- g. **Atenție la stolurile de CIORI și CORBI**, care pot părea răpitoare de la distanță.

4. Formularul de teren:

- a. **Ora:** Se notează ora la începutul, sfârșitul observațiilor, respectiv la **fiecare oră fixă**.
- b. **Număr:** Numărul exemplarelor observate în grup. Sunt considerate **grup** doar păsările care se rotesc împreună, migrează împreună sau se hrănesc împreună (de ex. pe un hoit). **Păsările așezate la o distanță mică între ele nu se consideră grup, astfel se notează separat**.
- c. **Distanța:** Fiecare individ sau grup de păsări trebuie încadrat într-o categorie de distanță. Prin distanță se înțelege **distanța perpendiculară a exemplarului observat pe linia traseului parcurs**.
- d. Păsările solitare sau grupurile vor fi încadrate în categoria de distanță în care se aflau **în momentul detectării**. Categoriile de distanță: 1.: 0-100 m, 2.: 100-250 m, 3.: 250-500 m,

4.: 500-1000 m, 5.: peste 1000m.

e. **Zbor/Așezat:** În momentul detectării pasărea a zburat sau a fost așezată.

5. Condiții meteo:

- a. Vremea se notează la începutul, la sfârșitul observațiilor respectiv la fiecare oră fixă în formularul atașat.
- b. **Grosimea zăpezii:** grosimea medie a zăpezii în cm
- c. **Vizibilitate:** 1.: 100 m, 2.: 250 m, 3.: 500 m, 4.: 1000 m, 5.: peste 1000 m
- d. **Vânt:** 0 (fără vânt); 1 (slab – Beaufort 1-2); 2 (moderat - Beaufort 3-4); 3 (puternic - Beaufort 5+)
- e. **Nebulozitate:** 1 (însorit – 0-25% acoperire); 2 (parțial înnorat – 25-75% acoperire); 3 (înnorat – 75-100% acoperire); 4 (ceață)
- f. **Precipitații:** 0 (fără precipitații); 1 (ploaie); 2 (ninsoare)
- g. **Temperatura:** opțional

6. Opțiuni de înregistrare a observațiilor:

Este puternic recomandată utilizarea unei aplicații mobile pentru înregistrarea observațiilor. Aplicațiile mobile permit înregistrarea punctuală a coordonatelor locului, unde au fost observate speciile țintă (în loc de linia traseelor cu lungime de 5-10 km). Aceste date pot fi folosite pentru realizarea unor modele de distribuție și abundență, lărgind considerabil valoarea științifică a datelor colectate.

Se recomandă utilizarea aplicației OpenBioMaps în acest scop. De ce? Pe de o parte prin aceasta observațiile pot fi sincronizate direct în baza de date OpenBirdMaps, pe de altă parte în această aplicație există un formular dedicat special acestui program. Alternativ, poate fi utilizată și aplicația ObsMapp, dar colectarea datelor prin aceasta este considerabil mai complicată.

Utilizarea aplicației OpenBioMaps:

- a. Aplicația este disponibilă momentan numai pentru telefoanele cu sistem de operare Android, și poate fi instalată din Google Play.
- b. Pentru a folosi aplicația aveți nevoie de un cont de utilizator în baza de date OpenBirdMaps (www.openbirdmaps.ro). Pentru crearea unui cont aveți nevoie de invitație. Invitație vă poate trimite oricare utilizator sau puteți solicita la Autentificare.
- c. Pe linkul următor sunt disponibile câteva tutoriale generale despre utilizarea aplicației: <https://openbirdmaps.ro/help/?tutoriale>.
- d. Observațiile se înregistrează în formularul *Monitorizarea de iarnă a păsărilor răpitoare*.
- e. **IMPORTANT! La începerea observațiilor și a fiecărei liste complete trebuie să porniți o listă în formular, iar la terminarea lor să închideți lista.** Prin aceasta se înregistrează timpul de început și durata observațiilor, respectiv se leagă observațiile dintr-o listă.
- f. Recomandăm **marcarea pe hartă a locului**, unde au fost observate prima dată speciile țintă. Alternativ, dacă de exemplu nu există acoperire de internet și nu se încarcă harta, speciile țintă trebuie înregistrate acolo unde observatorul este pe cel mai apropiat punct al transectului față de locul păsării (intersecția cu traseul liniei perpendiculare trase de la locul păsării pe linia traseului). Categoriile de distanță trebuie notate în continuare în ambele cazuri.

Utilizarea aplicației ObsMapp:

- a. La începutul traseului trebuie încărcată o observație în mod obligatoriu, iar la terminarea sa, alta. Este important ca aceasta să se întâmple chiar la început sau sfârșit (trebuie căutată, repede, o pasăre de orice fel), pentru că prin asta se va înregistra timpul începerii și terminării observațiilor.
- b. Dacă se realizează o listă completă de specii, atunci la prima observație a listei trebuie scris în mențiuni „start”, la ultima „stop”. Dat fiind faptul că traseele sunt destul de lungi, este recomandat să împărțiți notițele în mai multe liste complete, de aproximativ 1 oră.
- c. În cazul speciilor țintă (păsări răpitoare și sfrânciocul mare) trebuie înregistrată categoria de distanță (1-5) și dacă a zburat (z) sau era așezată (a) în mențiuni, **fără a le separa cu space**. Adică o pasăre la aprox 200 m, așezată va fi „2a”, iar una la peste 1000 m în zbor „5z”.
- d. Alte mențiuni pot fi scrise după acest cod, separat cu o virgulă. De ex. „2a, faza deschisă”.
- e. **Trebuie notate undeva și condițiile meteo** (în mențiuni la o observație, într-un caiet de notițe sau pe formular). Acestea vor trebui introduse la importarea datelor.
- f. Recomandăm **marcarea pe hartă a locului** unde au fost observate prima dată speciile țintă. Alternativ, dacă de exemplu nu există acoperire de internet și nu se încarcă harta, speciile țintă trebuie înregistrate acolo unde observatorul este pe cel mai apropiat punct a transectului față de locul păsării (intersecția cu traseul liniei perpendiculare trase de la locul păsării pe linia traseului). Categoriile de distanță trebuie notate în continuare în ambele cazuri.
- g. Observațiile trebuie exportate din baza de date Observation.org și importate în OpenBirdMaps (www.openbirdmaps.ro), prin formularul *Observado import - Monitorizarea de iarnă a păsărilor răpitoare*. Modul de importare a datelor este descris aici: https://openbirdmaps.ro/help#Importare_de_date_din_Observation.org_.28Observado.29.